

מעריך סדנא

"ובתוך השירים את עצמנו מוצאים"

יעדים

מטרות:

1. להרחיב את המושג "עבר": נופים, ילדות, זיכרונות, חוויות, דמויות, ריחות, צלילים, ועוד.
2. לבחון את התחושות השונות שמעלה בנו העבר. (מערכת היחסים שיש לי עם העבר)
3. להעלות את סוגיית המתח שקיימת בין העבר להווה (ההווה כמכשול או כמחשל?)
4. מפגש עם העבר הוא בלתי נמנע- חובתינו כמחנכים ליצור נקודות מפגש מעצימות עם העבר עבור חניכינו (מתוך מודעות ורגישות לבשלות הדרושה למפגש עם עבר).

מרכיבי תפיסה ב'דרך כפר'

- עוגנים בעבר

רשימת ציוד והיערכות מקדימה נדרשת

- כרטיסיות שירים + קבצי השמעה
- דף מרכז של כל השירים

מתווה הסדנא

שלב א: עבודה בקבוצות: שירים ושאלות

מטרת שלב זה הוא לאפשר למשתתפים לבחון קצת את המושג 'עבר' ואלו אלמנטים הוא כולל. [פעמים רבות מחנכים שעובדים עם נוער בסיכון מקשרים את המילה ל"עבר" לטרגדיות ולדברים שמפחיד לפתוח אותם. חשוב מאד להבין כי 'עבר' הוא מושג רחב שכולל בתוכו המון היבטים 'רכים' יותר, ושההיבטים האלה חשובים ויש לתת להם מקום]. לאחר שלב זה המשתתפים יוכלו לבחון עם עצמם עד כמה הם מכירים את ה'עבר' של החניכים ועד כמה הם נותנים ל'עבר' הזה מקום.

המשתתפים ישבו בשבעה מעגלים. כל מעגל יקיים דיון סביב מוקד אחר הקשור בעוגנים בעבר. הקבוצות יאזינו לשירים שבכרטיסיה שלהם ויתבקשו לענות על שאלות רלוונטיות. לבסוף עליהם יהיה לייצר אמירה חינוכית בנושא שבו דנו.

קבוצה 1: דמויות: דמויות מהעבר כחלק משמעותי בעברו של אדם.

שירים: - אבא / שלומי שבת; אבא / דני רובס; סבא / שלמה ארצי;

קבוצה 2: חוויות ילדות: חוויות וזיכרונות מהילדות כחלק משמעותי בעברו של אדם.

שירים: אני וסימון ומואיז הקטן / יוסי בנאי; אצלנו בכפר טורדא / הברירה הטבעית;

קבוצה 3: נופים: הנופים כחלק משמעותי בעברו של אדם.

שירים: מטעי הדובדבן באוקרינה; נוף ילדות / שלמה ארצי

קבוצה 4: העבר כמשתק - מערכת היחסים של אדם עם עברו- העבר כמעכב התקדמות.

שירים: את לא מנסה / קובי אוז-טיפקס; ברגע / דנה לפידות

קבוצה 5: העבר כמעצים - העבר כמקור לכוח. חוויות הצלחה מהעבר מחזקות את האדם

שירים: הילד בן שלושים / אהוד בנאי; גלגל ענק / חלב ודבש

קבוצה 6: המתיחות שבין עבר והווה - המתיחות והאי-שקט שקיים באדם במעבר החד שבין עבר

והווה.

שירים: אילנות / אחינועם ניני; שורשים / אבי טולדנו

קבוצה 7: הבריחה בהווה והמפגש הבלתי נמנע עם העבר - הצורך הטבעי להתכחש ולברוח...

והידיעה כי בסוף אדם בטוח ייפגש עם עברו. סוגיית הבשלות והמוכנות... וההזדמנות שבמפגש עם העבר...

שירים: חלומות שפספסת / בית הבובות; בסוף העולם / נינט טייב

שלב ב: שיתוף במליאה

במליאה, כל קבוצה תבחר שיר אחד אותו היא רוצה להשמיע (מתוך השירים שיש לה בכרטיסיה) ותשתף את הכיתה כולה בתובנות העיקריות שעלו בקבוצה וכן בהיבטים הפרקטיים-חינוכיים שנוגעים לחניכים בקהילה.

המנחה יסכם כי בעצם עד כה נחשפנו בקבוצות לכך שהמושג 'עבר' מכיל בתוכו היבטים רבים ואתגרים רבים בכל הקשור למערכת היחסים שלנו (כל אדם) עם חלקים בעברו. ב'דרך כפר' אנחנו מאמינים שהמפגש עם העבר הוא חשוב, חיוני ואפילו הכרחי בכדי לצמוח לאדם שלם עם חוסן נפשי ומסוגלות לפרוץ קדימה. לאחר שכל הקבוצות שיתפו – נשמיע את השיר 'הלוך חזור' של כברה קסאי (רצוי גם להקרין את הקליפ של השיר) – שהוא מבטא באופן הטוב ביותר את 'עוגנים בעבר' על-פי תפיסת 'דרך כפר'. [לינק לשיר (קליפ) - <http://www.youtube.com/watch?v=-RmnOI2UoF8>]

החשיפה וההיכרות עם עברי מאשרת את ההכרה בכך שיש לי "מתחת עוד שורש"
ובעיקר מאפשרת לי "להיות פה". ההכרה בעבר מאפשרת לי לערוך בחירות באופן מושכל בהווה
ומאפשרת לי פנייות ושקט נפשי כדי לבנות את עתיד.

"גם לי מתחת יש עוד שורש וגם אני מפה" – כמחנכים אנחנו חייבים:

- א. להכיר בשורש הזה (להכיר את הרבדים השונים של העבר: דמויות, ריחות, נופים וכו'),
- ב. להכיר את התחושות השונות שהעבר מעלה אצל החניך ולחפש את נקודות הכח.

סיכום

אמירות מרכזיות ביחידה:

1. כשילד גדל בבית, הוא מטבע הדברים נחשף לעברו (סיפורים של ההורים, מפגש עם קרובי משפחה, אלבומים). כשאנחנו עובדים עם נוער שציר הזמן שלו מקוטע (בשל משברים משפחתיים, קשר לא בריא עם בני משפחה, חוסר בעורף משפחתי, הגירה או עלייה) - אנחנו צריכים לאפשר להם להיחשף ולהתחבר לעבר, כדי שברבות הימים הם יוכלו לשחזר לעצמם את סיפורם האישי ממקום של כוח.
2. בכל עבר של אדם יש הזדמנות לכח והזדמנות לכאב. בעולמם של החניכים הרבה פעמים זכרונות הנטישה גוברים ומטשטשים את נקודת הכח והעוצמה שקיימים. אנחנו צריכים לעשות מאמץ כדי לחשוף מחדש את נקודות הכח. לפעמים זה אומר שנצטרך לחזור אחורה לדורות קודמים או לחפש במעגלי שייכות רחבים יותר.
3. בסוף, המפגש עם העבר הוא בלתי נמנע!! יש לזכור שמדובר בתהליך אישי, בהתבשלות, ואין מקום לקיצורי דרך. ראוי להתחיל את תהליך בחינת הזהות מוקדם יותר, וכך יהיה יותר זמן משמעותי לבחינה מעמיקה של הדברים. ראוי שהמפגש עם העבר יהיה בסביבה מבוקרת עם מבוגרים משמעותיים שעוטפים את המתבגר.